

CHƯƠNG : 13

KHÔNG MỘT AI, ở trong y-giới, lại như Gottlieb lúc nào cũng sẵn lòng mat-sát lối con buôn của mấy công-ty bào-chế lớn, nhất là Công-ty Dawson T. Hunziker Co, Inc., ở Pittsburg. Đó là một Công-ty lâu đời và đứng đắn, chỉ giao-dịch với những Bác-sĩ có tiếng - hay là trên thực-tế chỉ giao-dịch với những Bác-sĩ có tiếng. Công-ty này cung-cấp những chất kháng-độc-tố tuyệt-hảo để chữa bệnh bạch-hầu và bệnh sài uốn-ván, cùng những phương thuốc công định thuần-túy nhất đựng trong những chiếc lọ thủy-tinh nâu tân - kỳ thanh-nhã trên dán cái nhãn-hiệu hết sức đơn giản càng làm tăng thêm cái vẻ chánh - thức được pháp-luật quy-định của nó. Mặc dầu trước kia Gottlieb đã quả-quyết tuyên-bố là Công-ty này chế-tạo những thuốc chủng đáng nghi về giá-trị của nó, nhưng khi ở Chicago về, ông viết cho Hunziker một bức thư nói rằng ông không thiết dạy học nữa và sẵn lòng muốn làm việc với họ mỗi ngày một buổi còn dư bao nhiêu thì giờ thì ông làm những cuộc khảo-

[REDACTED]

cứ quan-trọng riêng nếu ông được xủ-dụng phòng thí-nghiệm của họ.

Thư gởi đi rồi, ông ngồi lăm-bấm một mình. Ông chắc chắn là khi viết bức thư đó, tinh-thần ông đã không được hoàn-toàn vững-vàng mạnh-mẽ. "Giáo-dục! vận-dộng-trường lớn nhất thế-giới ! Không đủ khả-năng làm tròn nhiệm-vụ. Dạy học, mình không thể nào dạy được nữa. Chắc Hunziker sẽ cười mình đã nghĩ sao nói vậy về hắn, thì chắc-chắn là mình sẽ phải... Ôi, Trời hỡi Trời ! tôi biết làm sao đây ?"

Trong lúc ông đương ngồi thờ-thẩn suy nghĩ, và hai cô con gái sợ-sệt đương ghé mắt qua cửa nhìn ông, không ngờ lại có một tia hy-vọng len lỏi vào.

Chuông điện-thoại reo, ông không buồn trả lời. Nhưng nghe đến hồi chuông thứ ba thôi-thức, ông đành phải cầm ống nghe lên lâu-nhau hỏi :

- Gì thế ?

Một giọng mũi hồ-hung hỏi :

- Ông Gottlieb phải không ?

- Phải, đây là Bác-sĩ Gottlieb !

- À, chắc người ta muốn nói chuyện với ông. Ông giữ ống nghe nhớ. Từ tỉnh xa gọi đây.

Rồi :

- Giáo-su Gottlieb ? Thưa tôi là Dawson Hunziker đây ở Pittsburg. Thưa Giáo-su, chúng

tôi rất sung-sướng được giáo-sư cộng-tác với chúng tôi.

- Tôi... Nhưng...

- Tôi biết Giáo-sư đã chỉ-trích những nhà bào-chế dược-phẩm... ồ, chúng tôi đã đọc kỹ những bài cắt ở báo ra !... Nhưng chúng tôi thấy nếu Giáo-sư tới làm việc với chúng tôi, và hiểu Tinh-Thần của Công-ty hơn, chắc Giáo-sư sẽ có cảm-tình nhiều đối với chúng tôi. Và cũng xin lỗi Giáo-sư, tôi không có làm gián-đoạn công việc gì của Giáo-sư đấy chứ ?

Thế là, cách nhau hơn mấy trăm dặm đường, Hunziker từ một phòng khách vàng son choáng lộn trong biệt-thự Sewickley, nói chuyện với Gottlieb đang ngồi trên chiếc ghế rách vá, buồn bã cố giữ thể-diện :

- Không, không có gì cả.

- Thế thì hay quá - chúng tôi rất vui lòng biểu Giáo-sư mỗi năm, năm ngàn Mỹ-kim thù lao, lúc đầu, và chúng tôi không có quan-tâm tới đề-nghị làm việc một buổi của Giáo-sư. Chúng tôi xin cung-cấp tất cả mọi chỗ, tất cả chuyên-viên, tất cả dụng-cụ mà Giáo-sư cần đến, và Giáo-sư cứ tùy-tiện tiến hành công việc, muốn làm gì tùy thích không cần biết đến chúng tôi. Chúng tôi chỉ xin có mỗi một điều là nếu Giáo-sư tìm ra được chất huyết-thạch nào thực có giá-trị cho đời, thì chúng tôi xin được quyền ưu-tiên chế-tạo

chất đó, và nếu chúng tôi buôn-bán có thua lỗ cũng không sao hết. Chúng tôi mong làm ra tiền, nếu có thể làm một cách lương - thiện, nhưng mục-dịch chính-yếu của chúng tôi là phụng-sự nhân-loại. Cố-nhiên nếu chất huyết thanh đó sinh lợi, thì chúng tôi không sung-sướng gì hơn là trả Giáo-sư một món hoa-hồng to-tát. Còn bây giờ, nói về chi-tiết thì...

II

Gottlieb, một người điềm-nhiên ghét cay ghét độc những nghi-thức tôn-giáo, thế mà đã có một tập-quán giống tôn-giáo.

Ông hay quỳ ở cạnh giường và để cho tâm hồn tự-do phiêu-dạt, trông chẳng khác gì người cầu-nguyện, mặc dầu chắc chắn không có gì là cầu-nguyện, là ý-thức có một Đấng Tối-Cao cả... ngoài đấng Gottlieb ra. Đêm nay, ông cũng quỳ như vậy, những vết nhăn trên gương mặt mệt-mỏi dịu bớt đi, ông nghĩ thầm: "Từ trước mình cứ hay chửi bọn con buôn, thực là ngu-ngốc ! Cái tên con buôn này, nó có địa vị vững-vàng. Một anh mại-bản tồi nhất còn đáng tin hơn là những anh Giáo-sư nhút-nhát sợ-sệt ! Bọn lao-công phòng Thí-nghiệm tuyệt quá ! Tự-do ! Khỏi phải dạy những đồ ngu -

xuân nữa ! Xin cảm ơn Thượng-Đế !"

Nhưng ông không có ký hợp-dồng với Dawson Hunziker.

Trong các Y-học Tạp-San, công-ty Dawson Hunziker đăng những quảng-cáo chiếm cả một trang giấy, lời văn phần nhiều khéo - léo và nghiêm-chính, báo tin rằng Giáo-sư Max Gottlieb nhà Miễn-Dịch-Học có lẽ danh tiếng nhất thế-giới đã cộng-tác với Công-ty.

Ở Bệnh-viện Chicago Bác-sĩ Rouncefield chép miệng nói : "Những ông siêu trí - thức, siêu giáo-dục ấy bây giờ như thế đấy. Nếu tôi có cười thì cũng xin quý vị tha lỗi cho".

Ở Viện Bào-chế Ehrlich và Roux, Bác-sĩ Sir David Bruce buồn-rầu than thở, "Sao cái lão Gottlieb lại có thể đi với cái tên bán thuốc dạo ấy ? Sao không tới với bọn mình ? Ồ, thôi, nếu lão không muốn tới...thế là hết đời !"

Ở làng Wheatsylvania tại North Dakota, một Bác-sĩ trẻ tuổi cãi lại vợ, "Một đời anh không thể nào tin lại có chuyện như vậy ! Max Gottlieb mà lại sa-ngã vào đám bọm ấy!"

Vợ trả lời : "Em chẳng quan tâm chút nào ! Nếu ông ấy có xoay sang kinh-doanh chắc ông ấy cũng có lý-do chứ. Em đã nói với anh rằng em có thể bỏ anh để..."

[REDACTED]

Chồng thờ dài : "Ồ, thôi ! bó qua đi ! Anh đã học được ở ông nhiều điều, và anh mang ơn ông... Trời, Leora này, anh cầu cho ông không đi lầm đường !"

Và Gottlieb cùng với ba đứa con và bà vợ xanh-xao đi lết từng bước, đã tới Ga Pittsburgh, kéo lê một cái bao cói tòi tàn, một cái túi dân di-cư thường dùng, và một cái rương đựng đồ trang-súc mua ở Bond Street. Đứng trên tàu, ông đã ngắm từ những ngọn núi nguy-nga xuống con sông xán-lạn điểm khói mờ, và lòng ông trể lại. Tại đây toàn những công-cuộc kinh-doanh náo-nhiệt, chứ không có những dòng ruộng phẳng-lặng và những tâm-hồn nhạt-nhẽo như ở Winnemac. Ngoài cửa Ga, chiếc tắc-xi do-bắn nhất đời với ông hình như cũng bóng lộn, và ông tiến bước như một kẻ chiến thắng.

III

Trong tòa cao-ốc của Dawson Hunziker, Gottlieb được xem những phòng thí-nghiệm mà ông không bao giờ ngờ tới, và thay vì những sinh-viên trợ-tá, thì ông có hẳn một chuyên-viên đã từng làm Giáo-sư vi-trùng-học, và ba kỹ-thuật-viên lanh-lợi, trong số có một người

được huấn-luyện ở Đức về. Ông được người ta hoan-hô đón tại văn-phòng riêng của Hunziker; trông cái văn-phòng như một ngôi nhà thờ nhỏ. Hunziker hỏi, cái đầu trông rõ ra là một nhà kinh-doanh, nhưng mắt đeo kính gọng đôi-môi trông đa tình lắm. Ông đương ngồi ở bàn viết đứng lên — chiếc bàn kiểu Jacobean — mời Gottlieb một điếu xì-gà Havana, và nói rằng bọn họ hồi-hộp chờ ông.

Trong phòng ăn rộng mông-mênh của nhân viên, Gottlieb gặp một số đông những Hóa-học gia và Sinh-vật-học-gia trẻ tuổi, người nào cũng tỏ ra kính-trọng ông. Ông cũng thấy mến họ. Tuy họ nói chuyện quá nhiều về tiền bạc... nào là chất thuốc rượu canh-ky-na mới phải bán giá bao nhiêu, nào là chẳng bao lâu lương bổng của họ sẽ được tăng thêm bao nhiêu nữa... nhưng đầu sao họ không có cái thói làm ra bộ kiêu-ngạo của những Giáo-sư Đại-Học. Hồi còn nhỏ đi học, Gottlieb, mũ lưỡi trai đội lệch sang một bên, là một "cây cười", hôm nay trong những câu bàn cãi huyên-náo, tiếng cười của hồi trẻ-trung của ông lại trở lại.

Vợ ông có vẻ mạnh hơn nhiều; con gái ông, cô Miriam tìm được một Giáo-sư dương cầm tuyệt giỏi, cậu Robert mùa mưa năm ấy vào Đại-học; họ ở một cái nhà rộng-rãi nhưng cũ nát, ông sung-sướng thoát được cái nạn năm nào cũng cứ đều-đều hàng ngày phải vào

[REDACTED]

lớp học, nhai đi nhai lại những bài cũ-rích; và suốt đời chưa bao giờ ông làm việc hay như bây giờ. Ngoài cái phòng thí-nghiệm và mấy rạp hát, mấy phòng hòa nhạc ra, ông không còn biết tới gì khác nữa.

Sáu tháng qua đi rồi, ông mới nhận thấy các chuyên-viên kỹ-thuật-gia trẻ tuổi mịch-lòng về những lời mà ông cho là châm-chọc cho vui về tính cách con buôn của họ. Họ ngán cái lối quá tin quá mê vào toán-học của ông, có người cho ông là một ông già ngày-ngà, thì-thăm với nhau, bảo ông là Do-Thái. Ông phật ý, vì tính ông thích vui-vẻ với cộng-sự-viên. Ông bắt đầu dò hỏi và xem xét khắp nơi trong tòa cao-ốc Hunziker. Từ trước ông chưa biết chỗ nào khác ngoài phòng thí-nghiệm của ông, một vài cái hành-lang, phòng ăn, và văn-phòng của Hunziker.

Tuy có óc trừu-tượng và thiếu thực-tế, nhưng ông có thể làm một tay Sherlock Holmes đại-tài... nếu người nào làm được một Sherlock Holmes đại-tài thì người ấy có thể thích làm thám-tử. Óc ông xuyên qua những hình-thức bên ngoài thấu suốt vào đến sự thực. Ông khám phá ra rằng Công-ty Dawson Hunziker quả đúng như những lời ông đã nói trước kia. Họ có sản xuất những chất kháng-độc tuyệt-diệu và những thuốc bào-chế tinh-hảo thật, nhưng họ cũng sản xuất một thứ "thuốc ung-thu" mới, lấy ở giống phong-lan ra, họ trình-trọng giới-thiệu để

con bệnh dùng, nhưng giá-trị của nó chẳng khác gì đất bùn. Họ còn bán cho các Công-ty Mỹ-Dung-Phẩm hàng triệu lọ kem thoa mặt, bảo-đảm có thể biến một cô Hướng-đạo thuộc dân Mọi Ca-na-đa thành một nàng tiên có nước da trắng nõn như bông huệ. Cái "cửa bầu" ấy giá vốn có sáu xu một lọ thế mà bán ra một Mỹ-kim ở các tiệm, và cái tên Dawson Hunziker không bao giờ có liên-quan gì tới Mỹ-dung-phẩm này cả.

Chính vào lúc ấy, Gottlieb thành-công với kiệt-tác của ông sau hai mươi năm trời cặm-cui nghiên-cứu. Ông sản-xuất được chất kháng-độc-tổ trong ống thí-nghiệm, nghĩa là có thể miễn-trừ một vài bệnh dịch mà không cần phải mất công chéthuyết-thanh bằng phương-pháp chích vào thú vật như trước kia. Đó là cả một cuộc cách-mạng, cuộc đại cách-mạng, trong miễn-dịch-học... nếu ông không có điều gì sai lầm.

Ông tiết-lộ sự phát-minh này ra trong một bữa tiệc mà Hunziker đã mời được một ông Đại-Tướng, một ông Viện-Trưởng Trường Đại-Học, và một phi-công tiên-phong tới dự. Bữa tiệc rất tốn kém, có rượu Hock ngon, thứ rượu hảo hạng của Đức mà đã lâu năm lắm Gottlieb mới được uống. Ông trầu-mén xoay-xoay chiếc ly pha-lê cao màu lục ; ông tỉnh giấc mơ và trở nên hăng-hái ba-hoa vui-vẻ. Họ hoan-hô vỗ tay khen-ngợi ông, và trong một tiếng đồng

hồ ông là một Đại Khoa-Học-Gia. Trong tất cả đám tiệc, Hunziker là người ca-tụng ông nhiều nhất. Gottlieb tự hỏi không biết có kẻ nào đã lừa gạt cái ông hói đầu tốt bụng này vào những vụ thông-đồng với mấy con buôn Mỹ-dung phẩm không.

Hôm sau, Hunziker mời ông vào văn-phòng. Cách Hunziker mời thật là khéo (ít ra cũng không như cách gọi một cô Tóc-ký thường). Ông sai một viên Thu-ký sặng ra ăn mặc bảnh-bao đem những lời chào mừng của ông Hunziker tới Bác-sĩ Gottlieb ăn mặc xuềnh-xoàng kém viên Thu-ký xa, và lựa lời nói khéo, nhẹ như bướm, ngọt như mía, nói rằng nếu thuận - tiện và không có một chút gì trở-ngại cho công việc khảo-cứu của Bác-sĩ Gottlieb, thì xin Bác-sĩ vui lòng cho ông Hunziker được hân-hạnh tiếp kiến tại văn-phòng ông ấy vào hồi ba giờ mười lăm.

Khi Gottlieb tới, Hunziker ra hiệu bảo viên Thu-ký lui ra ngoài, và kéo một chiếc ghế Y-pha-nho lớn mời Gottlieb ngồi.

- Bác-sĩ Gottlieb, hôm qua tôi thức đến nửa đêm suy nghĩ mãi về việc phát-minh của Bác-sĩ. Tôi lại vừa nói chuyện với ông Giám-Đốc thương-mại và chúng tôi nhận thấy bây giờ là lúc phải nắm lấy thời-cơ. Chúng tôi sẽ xin Tòa-Án cấp chúng-thu chuyên - lợi cho phương-pháp tổ-hợp kháng-thể của Bác-sĩ và

lập-tức tung sản-phẩm ấy ra thị-trường cho thật nhiều, và làm một chiến-dịch quảng-cáo đại quy-mô... Bác-sĩ biết... tất nhiên là không có lối rằm-rộ như kiểu gánh xiếc... mà là lối quảng-cáo đứng-dẫn cao-dẳng. Mình sẽ bắt đầu bằng chất huyết-thanh kháng-bạch-hầu. Nhân tiện, chúng tôi cũng xin nói để Bác-sĩ biết là lần tới khi nhận được ngân-phiếu, Bác-sĩ sẽ thấy tiền thù-lao của Bác-sĩ tăng lên thành Bảy ngàn Mỹ-kim một năm. (Hunziker lúc này gù-gù như một con mèo lớn, còn Gottlieb thì chết cứng người ra không nói lên được nửa lời). Ông Bạn quý ơi, không biết tôi có cần phải nói thêm rằng nếu thuốc tiêu-thụ đúng như tôi dụ-liệu, thì ông bạn sẽ có thêm một món tiền hoa-hồng hết sức lớn nữa không ?

Rồi Hunziker ngả lưng ra ghế với cái dáng-diệu như muốn nói : "So với danh-vọng dằng nào hơn hử cậu cả ?"

Gottlieb nóng-nảy nói :

- Tôi không tán-thành lối chuyên-lợi những phương-pháp chế-tạo huyết-thanh. Phải để cho bất cứ phòng thí-nghiệm nào cũng dùng được. Và tôi cũng cực-lực phản-đối việc sản-xuất quá sớm, ngay cả việc quảng-cáo nữa. Tôi tin rằng tôi không có gì sai lầm, nhưng tôi cũng cần phải kiểm-soát lại kỹ-thuật đã, có lẽ làm cho hoàn-hảo hơn... cho thực chắc chắn. Đến lúc đó, tôi thấy không có gì phản-đối việc chế-tạo bán ra thị-trường, nhưng chế

[REDACTED]

tạo in-ít thôi và cạnh-tranh chính-đáng với người khác, chú không cầu-chúng để chuyên-lợi, hay giữ độc-quyền, coi nó như một thứ đồ chơi bán trong dịp lễ Giáng-Sinh !

- Ông bạn ơi, tôi hoàn-toàn đồng ý với ông. Cá-nhân tôi, thì tôi không muốn gì hơn là hy-sinh cả đời tôi để phát-minh ra được một cái gì nho-nhỏ vô giá, mà không quan-tâm đến một chút tư lợi gì. Nhưng chúng tôi còn có bổn-phận đối với những người có cổ-phần của Công-ty phải làm cho đồng tiền của họ bỏ ra sinh lời. Không biết Bác-sĩ có thấy họ... đa số là Cô-nhi quả-phụ nghèo... có "Một Chút Vốn Liếng" bỏ cả vào hàng-họ của Công-ty, và đối với việc này chúng tôi phải giữ tín-nhiệm không ? Tôi không biết làm sao khác; tôi chỉ là kẻ Nô-Bộc hèn-mọn của họ mà thôi. Còn về mặt khác : tôi thiết-tưởng chúng tôi đối xử với Bác-sĩ cũng khá hậu, thưa có phải không, Bác-sĩ Gottlieb ? và chúng tôi đã để Bác-sĩ hoàn-toàn tự-do. Và chúng tôi định tâm tiếp-tục hậu-đãi Bác-sĩ ! Sao, Bác-sĩ ? Bác-sĩ sẽ giàu to ; Bác-sĩ sẽ là một người trong bọn chúng tôi ! Tôi không muốn đòi hỏi bất cứ điều gì, nhưng về điểm này thì bổn-phận của tôi là yêu-cầu cho bằng được, và tôi trông đợi ở Bác-sĩ khởi công chế-tạo sớm chừng nào hay chừng ấy...

Gottlieb đã sáu mươi hai tuổi. Việc thất bại ở Winnemac đã có ảnh-hưởng phần nào tới

lòng can-đảm của ông... và ông không có hợp-đồng nào với Hunziker bảo-đảm cho chức - vụ của ông.

Ông phản-đối một cách yếu ớt, và khi lê bước về phòng thí-nghiệm, ông thấy hình như ông không thể bỏ nơi trú-ẩn này để ra đương đầu đối-phó với cả một xã-hội hay cãi-cọ gây gổ và hãm giết người, mà ông cũng nhất định không thể nào để cho người ta chế một chất kháng-độc-tổ rẻ tiền không công-hiệu, giã-mạo chất của ông. Ông liền dùng ngay một chiến lược dẽ-hèn mà cái bản-ngã kiêu - kỳ xưa kia của ông chắc sẽ gọi đó là một chiến - lược không thể tưởng-tượng được ; ông liền nói một cách mơ-hồ rằng ông còn phải "giải-quyết một vài điểm chưa được chắc-chắn", trong lúc hết tuần này sang tuần khác, Hunziker càng tỏ ý hãm-dọa. Trong khi đó, ông chuẩn-bị đương đầu với tai-họa có thể xảy ra. Ông dọn đến ở một căn nhà nhỏ hơn, bỏ hết mọi thứ xa-xỉ, ngay cả thuốc lá ông cũng nhìn luôn.

Trong những khoản tiết-kiệm có khoản cấp dưỡng cho cậu con trai.

Robert là một đứa trẻ to-lớn vạm-vỡ, da dẻ đen-thui, tính-nết ngỗ-nghịch, kiêu - căng xác-láo không phải lỗi, được những cô gái thuộc vào hạng vô-duyên, nước da bần huyết xanh lợt, say mê, mà hần thì lại kiêu-ngạo, tỏ vẻ lưng-khùng với các cô. Trong khi Ông Bó

[REDACTED]

còn có lúc thì tỏ ra hãnh-diện, có lúc thì nói đùa vui-vẻ về cái dòng máu Do - Thái của mình, thì ông con làm cho các bạn học tưởng mình là dân Đức thuần-túy và có thể thuộc loại quý-tộc nữa. Cậu cũng được hoan-ngheh... hay là được hoan-ngheh một phần nào...trong các cuộc chơi lái xe, đánh xì-phế, đi cắm trại ở vùng quê, cho nên cậu càng cần có nhiều tiền hơn. Một hôm Gottlieb mất hai chục Mỹ-kim để trên bàn. Ông vốn hay chế - giễu cái danh-dự mà tập-tục đặt ra, thì chính ông lại là người có cái danh-dự ấy cũng như ông có lòng tự-cao tự-dại của một lão thân-hào địa-chủ dĩ-tọng. Một nỗi đau-khổ mới thêm vào nỗi đắng cay không lúc nào nguôi vì đã phải nói dối Hunziker. Ông đối diện Robert hỏi :

- Này con, có phải con lấy tiền của Ba để trên bàn không ?

Ít trẻ dám đương đầu với cái sống mũi điều-hâu nhô ra và những tia mắt dò sâu hoắm giập diên lên của ông. Robert trước còn ấp úng, sau bật nói lớn :

- Vâng, con lấy ! và con còn cần thêm là khác ! Con cần phải mua quần áo cùng mấy thứ nữa. Và đây là lỗi ở như Ba. Ba nuôi con và cho con đánh bạn toàn với những con nhà giàu nứt đố đổ vách, tiền bạc như nước, ấy vậy rồi Ba lại muốn con ăn mặc như một đứa vô lại !

- Đồ ăn cắp !

[REDACTED]

- Thôi đi Ba ! Ăn cắp là cái gì ? Lúc nào Ba cũng chế-giễu cái bọn thầy tu chỉ thuyết về những Tội-Lỗi với Sự-thực với Lương-thiện, những danh-từ ấy người ta dùng nhiều quá, chẳng còn có nghĩa lý gì nữa và... Con không cần ! Daws Hunziker, thằng con của cái ông già ấy kể với con rằng bố nó bảo ba có thể trở thành triệu-phú, thế mà để chúng con như thế này, và má thì ốm đau... Để con nói cho Ba biết, hồi còn ở Mohalis Má cứ mỗi tuần lại giúp cho con hai đôn và... Con ngân lắm rồi ! Nếu Ba còn để con rách - rưới, thì con bỏ học cho mà xem !

Gottlieb quát mắng con, nhưng con lôi-dình của ông yếu-ớt quá. Ông không biết rồi nửa tháng tới đây, con trai ông sẽ làm gì, và chính ông sẽ làm gì.

Rồi vợ ông chết, bà chết một cách êm lặng quá, đến nỗi tới lúc mấy bố con ở nghĩa địa về mới nhận ra rằng bà đã qua đời ; và tuần lễ sau, cô con gái lớn bỏ nhà đi theo một tên vô-lại sống bằng nghề cờ-bạc.

Gottlieb ngồi thui-thui một mình. Ông đọc đi đọc lại cuốn Book Of Job. Ông thờ dãi nghĩ thầm: "Có thật Thượng-Đế đã gia tai-họa cho mình và gia-dình mình không !" Khi Robert vào, ấp-úng nói từ nay cậu xin hối-cải, thì ông ngẩng đầu lên, mặt dò-dẫn như không trông thấy gì, không nghe thấy gì. Tuy ông

đọc đi đọc lại những truyện thần - thoại của Cha ông để lại, nhưng ông không tin, mà cũng không chịu cúi đầu sợ hãi trước Thần Kịch-Nộ... mà ông cũng không muốn sống phong-lưu sung-túc bằng cách để cho Hunziker làm uestạp sự phát-minh của ông đi.

Đúng giờ, ông đứng lên lẳng lẳng đi tới phòng thí-nghiệm. Công việc ông vẫn làm một cách cẩn-thận như thường, những người phụ-tá không thấy ông có gì thay đổi, ngoại trừ việc ông không ăn với họ ở trong sở nữa. Ông đi ra phố cách mấy quãng đường xa, đến một tiệm tòi tèn ăn cho đỡ tốn mỗi ngày ba cắc bạc.

IV

Trong cái bóng tối che mờ mọi người chung quanh ông, chỉ có mỗi một mình Miriam là lộ dạng ra thôi.

Nàng mười tám, nhỏ nhất trong bầy con của ông, người béo lùn, xấu xí, trừ có mỗi cái miệng là xinh. Nàng luôn luôn hãnh-diện về Cha ; nàng hiểu những điều thúc-bách phi-lý và kỳ-bí của kiến-thức và khoa-học của Cha, nhưng cho đến ngày nay nàng vẫn còn sợ khi ông lê bước đi nặng-nề và ít nói. Nàng bỏ học

đương-cầm, cho chị ở nghỉ việc, học trong sách dạy nấu ăn và làm những món-béo dòn ông sở-thích. Điều nằng hối-tiếc là không bao giờ học tiếng Đức và thỉnh-thoảng ông lại nói chêm một vài câu ông quen dùng khi còn nhỏ.

Ông nhìn nằng một lúc lâu rồi nói :

- Thì ra là thế ! Còn lại một đứa ở với Ba. Con có thể chịu được cảnh nghèo nếu Ba đi xa không... đi dạy hóa-học trong một trường Trung-học ?

- Có chứ, Ba. Cố nhiên là con chịu được chứ. Có lẽ con có thể đi đánh đàn trong một rạp chiếu bóng nào đó.

Nếu không có cô con gái trung-thành như vậy, chắc ông không dám làm truyện này, nhưng lần sau khi Dawson Hunziker tới hỏi :

- Này Ông. Chúng tôi chờ đợi đã khá lâu rồi. Chúng tôi cần phải đưa cái môn thuốc của ông ra thị-trường.

Gottlieb trả lời :

- Chưa được. Nếu các ông có thể đợi tới khi tôi làm xong hết mọi việc cần-thiết... có thể là một năm, có thể là ba năm chưa biết chừng... thì lúc đó các ông sẽ có môn thuốc của tôi. Nhưng phải đợi tới khi công việc khảo-cứu tôi thấy thực chắc-chắn đã. Bây giờ thì chưa được !

Hunziker bỏ đi ra, cái giận hết sức, và

[REDACTED]

Gottlieb chuẩn-bị sẵn để nhận cái án-lệnh mà ông chắc không sớm thì chày thế nào cũng tới.

Đương lúc đó, người ta đem vào cho ông tấm danh-thiếp của Bác-sĩ A. Dewitt Tubbs, Giám-Đốc Sinh-vật-học-viện McGurk, ở Nữu-Uớc.

Gottlieb biết Tubbs. Ông chưa tới thăm McGurk bao giờ nhưng ông coi Học - Viện này của Rockefeller và McCormick là một tổ-chức đáng-dẫn và tự-do nhất nước trong việc khảo-cứu khoa-học thuần-túy, và nếu có bao giờ ông nghĩ tới một phòng thí-nghiệm lý - tưởng như thiên-dàng, trong đó các Khoa-học-gia tốt có thể có cái sung-sướng, suốt đời, vĩnh-viễn, làm đến nơi đến chốn, nhưng công việc nghiên cứu cao siêu mà không cần bận tâm tới vấn đề phải đem ra áp-dụng vào thực-tế, thì chắc-chắn ông phải nghĩ tới cái phòng thí-nghiệm giống như của McGurk. Nay được ông Giám-Đốc của Viện đó tìm tới, ông thấy khoan-khoái cả người.

Bác-sĩ A. Dewitt Tubbs đầy mình lông lá, khắp người ông, trừ có cái mũi, hai bên thái-dương và hai lòng bàn tay, còn phần nào để lộ ra ngoài cũng đều đầy ra những lông dày và cứng, trông chẳng khác gì một con chó săn giống Tô-cách-lan. Tuy vậy, những lông rậm ấy không làm cho ông có vẻ buồn cười, mà lại có vẻ trang-nghiêm đĩnh-dẫn ; cả đôi mắt của ông cũng vậy ; chân ông bước rất nhanh, và

giọng ông cao vút oai-nghiêm.

- Bác-sĩ Gottlieb, được gặp Bác-sĩ, tôi vui-sướng vô cùng. Tôi đã được nghe các tài-liệu của Bác-sĩ ở Hàn-Lâm-Viên Khoa-Học, thực là thiết-thời cho tôi, cho mãi tới ngày nay mới được giới-thiệu tới gặp Bác-sĩ.

Gottlieb cố giữ cho khỏi lộ vẻ bối-rối.

Tubbs đưa mắt nhìn những nhân-viên phụ-tá, rồi nói bóng nói gió như định âm-mưu một trò gì về chính-trị, "Chúng ta có thể nói chuyện... được không?"

Gottlieb dẫn khách vào phòng giấy riêng, của số trông xuống một cái sân rộng đầy xe ca-mi-ông, đường sắt lượn quanh-co, toa chờ hàng chạy đi chạy tới ồn-ào nhộn-nhịp. Tubbs khấn-khoản nói :

- Nhờ một sự may-mắn lạ-lùng, chúng tôi được biết rằng Bác-sĩ sắp-sửa hoàn-thành công cuộc phát-minh quan-trọng nhất đời của Bác-sĩ. Lúc mới được tin Bác-sĩ bỏ nghề dạy học và quyết-định bước vào giới thương-mại, tất cả chúng tôi đều ngạc-nhiên hết sức. Chúng tôi đều ước-ao được Bác-sĩ tới nhập bọn với chúng tôi.

- Có thực các ông muốn đem tôi về không? Nếu thế thì tôi đâu cần ở đây?

- Cố nhiên! Nay nghe người ta nói chúng tôi mới biết Bác-sĩ không quan-tâm đến vấn-đề thương-mại, cho nên chúng tôi mới nghĩ có

[REDACTED]

lẽ chúng tôi có thể đến thuyết-phục Bác-sĩ về với chúng tôi ở McGurk. Vì thế tôi mới đáp ngay tàu-hỏa và chạy ngay xuống đây. Chúng tôi rất vui sướng nếu được Bác-sĩ nhận làm Hội-viên Học-viện của chúng tôi, và làm Trưởng-Ban Vi-Trùng-Học và Miễn-Dịch-Học. Ông McGurk và tôi không mong gì hơn ngoài sự tiến-bộ của khoa-học. Bác-sĩ cố-nhiên là có quyền tuyệt-đối tự-do về những việc khảo-cứu mà Bác-sĩ cho là đáng theo đuổi hơn hết, và tôi chắc chúng tôi có thể cung-cấp những nhân viên phụ-tá và vật dụng tốt không kém bất cứ một nơi nào trên thế-giới. Về vấn - đề lương bổng... xin phép Bác-sĩ cho tôi được nói như một người kinh-doanh và có lẽ đi ngay vào vấn-đề một cách ngay thẳng, vì trong có một tiếng đồng hồ nữa tôi đã phải đáp tàu trở về ngay rồi... chúng tôi biết chắc không thể trả Bác-sĩ số tiền thù-lao lớn như bọn Hunziker, nhưng chúng tôi có thể trả tới mười ngàn Mỹ-kim một năm...

"Ồ, Trời ơi ! Xin Bác-sĩ đừng nói tới chuyện tiền nong ! Trong một tuần lễ từ hôm nay trở đi, tôi sẽ đến với các ông. Bác-sĩ coi, tôi không có giao kèo gì với đây mà !"